

NEKATERE POMEMBNEJŠE SPREMEMBE IN DOPOLNITVE ZGD - USKLADITEV STATUTOV DRUŽB

Novela zakona o gospodarskih družbah (ZGD-F) prinaša številne spremembe, ki jih bo potrebno upoštevati pri uskladitvah statotov kapitalskih, predvsem delniških družb, z določili zakona. V prispevku so predstavljene nekatere pomembnejše novosti.

1. Splošne določbe zakona

1.1. Sporazumevanje v družbi (2. odst. 10. člena)

Nova je določba, po kateri mora poslovodstvo zagotoviti, da sporazumevanje z zaposlenimi v družbi v zvezi z dajanjem navodil za delo zaposlenim, vodenjem postopkov, v katerih se odloča o pravicah zaposlenih, in sodelovanjem delavcev pri upravljanju poteka v slovenščini na območjih, kjer živita italijanska oziroma madžarska narodna skupnost pa lahko tudi v italijanščini oziroma madžarščini. Odločitev o tem, ali se bo v družbah, ki delujejo na narodnostno mešanih območjih, uporabljal poleg slovenskega jezika pri sporazumevanju z zaposlenimi tudi jezik narodnih skupnosti, bo potrebno zapisati v statute oziroma druge akte družb.

1.2. Firma (3. odst. 20. člena)

Po spremenjenem določilu 3. odst. 20. člena zakona se v firmi lahko uporabljajo besede v tujem jeziku:

- če ustrezajo firmam oziroma imenom družbenikov, ki so sestavni del firme, ali
- če gre za mrtvi jezik ali fantazijska poimenovanja.

V 1. odstavku istega člena je določeno, da mora biti firma v slovenskem jeziku. Doslej je bilo v 3. odstavku določeno, da se ta obveznost ne nanaša na dodatne sestavine v firmi. Novo določilo natančneje ureja izjeme glede uporabe slovenskega jezika v firmi družbe.

1.3. Zastopanje družbe

Po novem 32. členu zakona družbo zastopajo osebe, ki so določene z zakonom ali aktom o ustanovitvi družbe na podlagi zakona (zakoniti zastopnik). Zastopnik lahko opravlja vsa pravna dejanja, ki spadajo v pravno sposobnost družbe. **Statutarna ali druga omejitev nima pravnega učinka proti tretjim osebam.**

Pravo EU zahteva, da imajo vsi zastopniki neomejena pooblastila pri poslovanju s tretjimi osebami. V Prvi publicitetni direktivi je namreč določeno, da kakršnekoli omejitve pri zastopanju nimajo učinka do tretjih oseb, čeprav so tretjim osebam razkrite. Gre za načelo učinkovitega pravnega prometa med gospodarskimi družbami. Z novelo je bilo potrebno spremeniti tudi prakso, ki je dopuščala omejitve pooblastil na podlagi določil zakona o sodnem registru.¹

---

¹ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah ZGD, EPA 941-II-prva obravnava, Poročevalec DZ, št.71/99;

1.4. Poslovne knjige in letno poročilo²

Ena od pomembnejših sprememb, ki jih za kapitalske družbe prinaša novela, je zakonska opredelitev rezerv.³ Delijo se na **kapitalske rezerve** (zneski, ki jih družba pridobi kot vplačani presežek kapitala, zneski, pridobljeni pri izdaji hibridnih vrednostnih papirjev nad nominalnim zneskom, zneski, ki jih dodatno vplačajo družbeniki oziroma delničarji za pridobitev dodatnih pravic, zneski, pridobljeni iz drugih vplačil družbenikov, ter zneski, pridobljeni na podlagi poenostavljenega zmanjšanja osnovnega kapitala oziroma zmanjšanja osnovnega kapitala z umikom deležev), ter na **rezerve iz dobička** (zakonske rezerve, rezerve za lastne deleže, **statutarne rezerve** in druge rezerve iz dobička).

Statut lahko določi, da ima družba poleg zakonskih tudi statutarne rezerve (7. odst. 60. člena). V takem primeru mora statut določiti tudi:

- višino statutarne rezerv (v absolutnem znesku ali v deležu od osnovnega oziroma celotnega lastnega kapitala),
- delež zneska čistega dobička, zmanjšane za morebitne zneske, uporabljene za kritje prenesene izgube, oblikovanje zakonskih rezerv in rezerv iz dobička, ki se v posameznem poslovnem letu nameni za oblikovanje statutarne rezerv,
- namene, za katere se lahko statutarne rezerve uporabijo.

Statutarne rezerve se lahko uporabijo samo za namene, določene s statutom (8. odst. 60. člena).

Zakon določa nekaj možnosti uporabe statutarne rezerv, npr.:

- za oblikovanje rezerv za lastne deleže, **če statut določa**, da jih je dovoljeno uporabiti za te namene - 1. točka 5. odst. 60. člena;
- za preoblikovanje statutarne rezerv v osnovni kapital, **če statut določa**, da jih je dovoljeno uporabiti za ta namen - 3. točka 1. odst. 334. člena;
- novi 354. člen zakona določa, da poenostavljeno zmanjšanje osnovnega kapitala med drugim ni dovoljeno, če je mogoče preneseno izgubo oziroma izgubo poslovnega leta pokriti z uporabo **statutarne rezerv**, **če jih je dovoljeno uporabiti za te namene** - 3. točka 2. odst. 354. člena.

2. DELNIŠKA DRUŽBA

2.1. Vsebina statuta (184. člen)

Najpomembnejša sprememba zakona, ki se nanaša na statut delniške družbe, je zapisana v novem **2. odstavku 184. člena**. Iz obrazložitve k predlogu spremembe zakona izhaja, da je dosedanja zakonska dikcija dopuščala preširoko avtonomijo urejanja tako upravljalskih kot kapitalskih vprašanj delniške družbe, s čimer se je spreminjala sama zakonska narava te kapitalske družbe. Zaradi nevarnosti, da se zabriše razlika med delniško družbo in družbo z omejeno odgovornostjo, je zakonodajalec uveljavil **večjo strogost** v zvezi z urejanjem posameznih vprašanj v statutih delniških družb.

² Določbe 7. poglavja I. dela zakona se prvič uporabijo za letno poročilo za poslovno leto, ki se začne po uveljavitvi sprememb in dopolnitev zakona;

³ Dr. Marijan Kocbek, Družbe z omejeno odgovornostjo po noveli ZGD-F, Podjetje in delo, št. 5/2001;

Zakon po novem določa, da lahko:

- **statut posamezna vprašanja, ki jih ureja zakon, uredi drugače samo, če zakon tako izrecno določa;**
- **s statutom se lahko dodatna vprašanja uredijo le, če zakon teh vprašanj ne ureja celovito.**

Druga vprašanja, ki so pomembna za družbo in ki niso urejena s statutom, se lahko v skladu z zakonom uredijo v drugih aktih družbe.

Druga novost v 184. členu, ki ureja vsebino statuta, je določba, da mora statut poleg nominalne, vsebovati tudi **emisijsko vrednost delnic**⁴. Tako mora po novem statut delniške družbe določati:

- ime in prebivališče oziroma firmo in sedež vsakega ustanovitelja;
- firmo in sedež družbe;
- dejavnosti družbe;
- znesek osnovnega kapitala, nominalno in emisijsko vrednost delnic, število delnic vsake nominalne vrednosti, v primeru več razredov delnic tudi razred delnic ter število delnic, ki se izdajo v posameznem razredu;
- ali se delnice glasijo na prinosnika ali na ime;
- število članov uprave in nadzornega sveta, če ga družba ima, ali akt, v katerem se to število določi;
- obliko in način objav, pomembnih za družbo oziroma delničarje;
- čas trajanja družbe;
- način prenehanja družbe.

2.2. Najnižji nominalni znesek osnovnega kapitala (172. člen)

Najnižji znesek osnovnega kapitala delniške družbe po spremembi zakona je 6 mio SIT. Znesek pomeni uskladitev z Drugo - kapitalsko direktivo, ki določa minimalni osnovni kapital v višini 25 tisoč EVRO. Skladno z določili Odloka o uskladitvi tolarskih zneskov v ZGD (UL RS, št. 32/98), morajo delniške družbe do 31. 12. 2001 povečati osnovni kapital na najmanj 4,1 mio SIT, uskladitev višine osnovnega kapitala z novo zakonsko določbo na 6 mio SIT pa bo potrebno opraviti najkasneje v 18 mesecih po začetku poslovnega leta, ki se začne po uveljavitvu sprememb in dopolnitev zakona.

2.3. Najnižji nominalni znesek delnic (173. člen)

Najnižji nominalni znesek delnic je 1.000 tolarjev. Višji nominalni zneski se morajo glasiti na **večkratnik 1000 tolarjev**. Z redakcijskim popravkom tega določila je bila odpravljena nejasnost v 2. odst. 173. člena v zvezi s tem, ali se večkratnik nanaša na 1000, ali na 2000 SIT.

Zaradi načela statutarne strogosti je bilo potrebno v zakonu izrecno določiti, da se lahko v statutu opredelijo možnosti, po katerih se delnice lahko cepijo oziroma združujejo. Po noveli zakona se lahko delnice s **spremembo statuta** pri nespremenjenem osnovnem kapitalu, razdelijo na delnice z nižjim nominalnim zneskom ali združijo v delnice z višjim nominalnim

---

⁴ 174. člen zakona določa, da se delnice ne smejo izdati za skupni znesek, ki je nižji od osnovnega kapitala;

zneskom. Za združitev delnic je potrebno soglasje vsakega delničarja, kar je v skladu z zakonsko zahtevo, da je za veljavnost sklepa, s katerim se nalagajo dodatne obveznosti delničarjem ali otežuje prenos delnic, potrebno njihovo soglasje.

2.4. Uporaba čistega dobička in bilančnega dobička (228. člen)⁵

V novem 228. členu je natančno urejena uporaba čistega dobička. Če družba v poslovnem letu izkaže čisti dobiček, ga mora najprej uporabiti za naslednje namene in po naslednjem vrstnem redu:

- za kritje prenesene izgube,
- za oblikovanje zakonskih rezerv,
- za oblikovanje rezerv za lastne deleže,
- za oblikovanje **statutarnih rezerv**.

Uprava in nadzorni svet lahko pri sprejemu letnega poročila iz preostanka čistega dobička oblikujeta **druge rezerve iz dobička**, vendar za ta namen ne smeta uporabiti več kot **polovice** preostanka čistega dobička. **Statut** lahko pooblasti upravo in nadzorni svet, da smeta za ta namen uporabiti tudi delež, ki je večji od polovice preostanka čistega dobička. Če se z delnicami delniške družbe ne trguje na organiziranem trgu, lahko statut pooblastilo uprave in nadzornega sveta omeji tudi tako, da lahko uprava in nadzorni svet uporabita samo delež, ki je manjši od polovice ostanka čistega dobička. Če statut pooblašča upravo in nadzorni svet, da smeta za druge rezerve iz dobička uporabiti delež, ki je večji od polovice preostanka čistega dobička, to pooblastilo ne velja, kadar druge rezerve iz dobička že dosegajo polovico osnovnega kapitala ali kadar bi druge rezerve iz dobička presegle polovico osnovnega kapitala, če bi bilo statutarno pooblastilo za oblikovanje rezerve iz dobička uporabljeno.

V **statutu** je možno določiti, da je bilančni dobiček dovoljeno uporabiti, poleg njegove uporabe za oblikovanje drugih rezerv iz dobička in za razdelitev med delničarje, tudi za **druge namene** (na primer za izplačilo zaposlenim oziroma članom uprave oziroma članom nadzornega sveta).

2.5. Razdelitev bilančnega dobička delničarjem (228.a člen)

Deleži delničarjev v bilančnem dobičku se določijo v sorazmerju z nominalnim zneskom delnic. Če vložki v osnovni kapital niso vplačani v celoti ali če niso vplačani za vse delnice v istem razmerju, se deleži delničarjev v bilančnem dobičku določijo v sorazmerju z opravljenimi vplačili. Vložki, ki so bili vplačani med poslovnim letom, se upoštevajo v sorazmerju z obdobjem od vplačila do konca poslovnega leta. Drugačna udeležba delničarjev v bilančnem dobičku je dovoljena samo, če tako določa zakon oziroma **statut**.

2.6. Omejevanje prenosljivosti imenskih delnic- vinkulacija

V dosedanji praksi se je pokazalo, da je ureditev teh vprašanj v zakonu nepopolna. Zakon je dopuščal preširoke možnosti za omejevanje prenosljivosti delnic, neurejen je bil postopek

---

⁵ Določbe novega 228. člena zakona se prvič uporabijo za odločanje v zvezi z letnim poročilom za poslovno leto, ki se konča po uveljavitvi sprememb in dopolnitev zakona (7. odst. 137. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o gospodarskih družbah, UL RS, št. 45/01);

pridobitve dovoljenja za prenos, nejasnosti pa so bile tudi v zvezi z vprašanjem dopustnosti trgovanja s takšnimi delnicami na organiziranih trgih. Novi 233. člen zakona določa, da se lahko s **statutom** omeji prenosljivost imenskih delnic tako, da je za prenos potrebno dovoljenje družbe. O dovoljenju odloča uprava družbe, statut pa lahko določi, da o dovoljenju odloča nadzorni svet oziroma skupščina. **V statutu bo potrebno natančno opredeliti razloge, zaradi katerih je mogoče zavrniti dovoljenje za prenos.**

Zakon različno ureja vinkulacijo delnic, s katerimi se trguje na organiziranem trgu od vinkulacije delnic, s katerimi se ne trguje na organiziranem trgu.

2.6.1. Vinkulacija delnic, s katerimi se ne trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev (233. a in b člen)

Kadar se z imenskimi delnicami ne trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev in statut določa, da je za prenos teh delnic potrebno dovoljenje družbe, mora **statut določiti utemeljene razloge**, zaradi katerih sme družba odkloniti dovoljenje za prenos. Utemeljeni razlogi so razlogi, ki ob upoštevanju strukture delničarjev družbe, upravičujejo zavrnitev dovoljenja za prenos delnic v primerih, ko bi bilo zaradi prenosa delnic lahko ogroženo doseganje **ciljev družbe** oziroma njena **gospodarska samostojnost**.

Zavrnitev delničarja z vidika ciljev družbe je po stališčih v strokovni literaturi upravičena, če je oseba delničarja nezdružljiva s cilji družbe, vendar bo v statutu potrebno natančno opisati, v korist koga se družba vodi (npr. vodenje družbe v korist družine, določene skupnosti...) ⁶. V nasprotnem primeru bo namreč težko presoјati, kdaj gre za nezdružljivost. Pri zaščiti gospodarske samostojnosti družbe je lahko utemeljen statutarni razlog zavrnitev oseb, ki so v konkurenčnem razmerju z družbo, vendar tudi za pojem konkurence velja, da bo moral biti v statutu opisan tako, da bo možna presoja ali gre za upravičeno zavrnitev. Kot vprašanje, ki se bo zastavljalo, bo lahko tudi določitev količine delnic, ki bo upravičevala zavrnitev.

Statut za prenos imenskih delnic ne sme določiti strožjih pogojev od pogojev, določenih v zakonu. Dokler družba ne izda dovoljenja za prenos delnic, pridobitelj iz teh delnic v razmerju do družbe nima nikakršnih pravic, razen v primeru dedovanja, skupnega premoženja zakoncev oziroma prodaje v postopku prisilne izvršbe, ko pridobi premoženjske pravice iz delnic že s pridobitvijo, upravljavske pravice pa šele na podlagi dovoljenja družbe. Po zakonu velja, da se v primeru če družba o dovoljenju za prenos ne odloči v roku **treh mesecev po prejemu zahteve pridobitelja** ali če neupravičeno zavrne dovoljenje za prenos, šteje, da je bilo dovoljenje dano.

2.6.2. Vinkulacija delnic, s katerimi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev (233. c in č člen)

Kadar se z imenskimi delnicami trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev in **statut določa, da je za prenos teh delnic potrebno dovoljenje družbe**, se lahko kot razlog za zavrnitev dovoljenja za prenos določi samo okoliščina, da bi s pridobitvijo pridobitelj skupaj z delnicami, katerih imetnik je bil pred pridobitvijo, prekoračil določen **delež glasovalnih pravic** oziroma delež v kapitalu družbe.

---

⁶ Mag. Nataša Samec, Nova ureditev vinkulacije in uvedba pravice do delegiranja z novelo ZGD-F, Podjetje in delo št. 5/2001;

Družba lahko od pridobitelja zahteva, da se izjavi o tem, ali namerava delnice pridobiti v svojem imenu in za svoj račun. V tem primeru lahko družba zavrne dovoljenje za prenos delnic tudi, če pridobitelj ne poda izrecne izjave, da je delnice pridobil v svojem imenu in za svoj račun. Kadar je pravni temelj pridobitve delnic dedovanje, skupno premoženje zakoncev oziroma prodaja, opravljena v postopku prisilne izvršbe, družba dovoljenja za prenos ne more zavrniti.

Pridobitelj imenskih delnic, s katerimi se trguje na organiziranem trgu in katerih prenos je omejen, pridobi premoženjska upravičenja iz delnic že s pridobitvijo teh delnic, upravljavška upravičenja pa šele na podlagi dovoljenja družbe za prenos. Dokler družba ne izda dovoljenja za prenos delnic, pridobitelj iz teh delnic ne more izvrševati glasovalne pravice, kakor tudi ne drugih, z glasovalno pravico povezanih pravic, lahko pa izvršuje vse druge pravice iz teh delnic, vključno s pravico do prednostnega vpisa novih delnic. Dokler družba ne izda dovoljenja za prenos delnic, veljajo glasovalne pravice iz teh delnic na skupščini za nezastopane.

Če družba zahteve pridobitelja za izdajo dovoljenja za prenos delnic **ne zavrne v roku 20 dni** po prejemu zahteve, se šteje, da je dovoljenje izdala. Če družba zavrne zahtevo pridobitelja v nasprotju z določbami zakona, pridobi pridobitelj glasovalne pravice iz delnic z dnem pravnomočnosti sodbe, s katero sodišče družbi naloži, da izda dovoljenje za prenos delnic. V takem primeru mora družba pridobitelju tudi povrniti škodo, ki mu je nastala zaradi neutemeljene zavrnitve dovoljenja za prenos delnic.

2.7. Pridobivanje lastnih delnic (240. člen)

V 1. odstavku 240. členu zakona je dodana nova možnost za pridobivanje lastnih delnic in sicer na podlagi pooblastila skupščine za nakup lastnih delnic, ki velja 18 mesecev in določa najnižjo in najvišjo prodajno ceno, ter delež teh delnic, katerih skupni nominalni znesek ne sme presegati 10% osnovnega kapitala. Pri tem družba ne sme pridobiti lastnih delnic izključno z namenom trgovanja. Za sprejem sklepa velja določba prvega odstavka 319. člena zakona, kar pomeni, da je potrebna za veljavnost sklepa večina najmanj treh četrtin pri sklepanju zastopanega osnovnega kapitala, **statut pa lahko določi tudi višjo kapitalsko večino in druge zahteve ter soglasje vsakega razreda delnic.**

2.8. Organi delniške družbe

Statut družbe ali nadzorni svet, če je to s statutom predvideno, lahko določi, da so za zastopanje pooblaščen člani uprave posamično oziroma skupaj vsaj dva člana uprave oziroma član uprave skupaj s prokuristom.

2.9. Imenovanje in odpoklic uprave (250. člen)

Novela zakona določa le možnost odpoklica članov uprave oziroma predsednika iz **utemeljenih razlogov**. Utemeljenost se presoja predvsem z vidika interesa družbe. Stalna obveznost nadzornega sveta je v tem, da presoja, ali morebiti ne obstajajo utemeljeni razlogi za odpoklic uprave, vendar odpoklic ni v prosti presoji nadzornega sveta, temveč je to pravica in dolžnost nadzornega sveta v okviru njegovih pristojnosti.⁷ Nova ureditev daje večji pomen nadzornemu svetu, hkrati pa tudi večjo odgovornost v zvezi z nadzorom poslovanja družbe.

---

⁷ Dr. Borut Bratina, Spori zaradi odpoklica uprave d.d. in poslovodij d.o.o., Podjetje in delo, št.6-7/2001;

Nadzorni svet lahko odpokliče posameznega člana uprave oziroma predsednika:

- če huje krši obveznosti, ali
- če ni sposoben voditi poslov, ali
- če mu skupščina izreče nezaupnico, razen če je nezaupnico izrekla iz očitno neutemeljenih razlogov, ali
- iz drugih ekonomsko-poslovnih razlogov (pomembnejše spremembe v strukturi delničarjev, reorganizacija, uvajanje novih proizvodov, večja sprememba dejavnosti in podobno).

Pri odpoklicu iz ekonomsko-poslovnih razlogov, zakonodajalec le primeroma našteva možne razloge za razrešitev uprave, natančnejšo prakso bodo morali izoblikovati gospodarski subjekti in sodišča.

Zakon pri delniški družbi ne napotuje na konkretnjšo določitev razlogov za odpoklic v statutu družbe, kot je to na primer pri odpoklicu poslovodje v d.o.o. Skupščina družbenikov d.o.o. lahko namreč kadarkoli odpokliče poslovodjo, ne glede na to, ali je imenovan za določen ali nedoločen čas, v **družbeni pogodbi** pa se lahko določi, da skupščina odpokliče poslovodjo **samo iz razlogov**, določenih z družbeno pogodbo.

2.10. Nadzorni svet (261. in 263. člen)

Nekoliko drugačno je novo določilo 3. odst. 261. člena zakona po katerem se mora v primeru, če družba nima nadzornega sveta, **s statutom** določiti, katere pristojnosti nadzornega sveta izvršuje skupščina **oziroma drugi organi družbe**. Doslej je v primerih, če družba ni imela nadzornega sveta veljalo, da izvršuje pristojnosti nadzornega sveta skupščina družbe, če v zakonu ali statutu ni bilo določeno drugače.

V 263. členu je razširjena možnost članstva posameznega člana v nadzornih svetih iz treh na pet, kar bo omogočalo večjo specializacijo članov nadzornih svetov.

2.11. Volitve članov nadzornega sveta (264. člen)

Statut lahko določi, da največ **eno tretjino članov nadzornega sveta**, ki zastopajo interese delničarjev, imenujejo imetniki imenskih delnic, za prenos katerih je potrebno dovoljenje družbe. Iz strokovne literature izhaja, da gre v teh primerih za **posebne članske pravice, zato tvorijo te delnice na podlagi 178. člena zakona, svoj razred.**⁸

2.12. Pristojnosti nadzornega sveta v zvezi z letnim poročilom (274.a člen)⁹

Z novelo zakona so zelo natančno določene naloge nadzornega sveta v zvezi z letnim poročilom, ki jih bo potrebno v primeru, da družba nima nadzornega sveta, s statutom poveriti skupščini oziroma drugim organom družbe in sicer:

- nadzorni svet mora preveriti sestavljeno letno poročilo in predlog za uporabo bilančnega dobička, ki ju je predložila uprava, pri čemer ima vsak član nadzornega sveta pravico pregledati in preveriti vse podlage za letno poročilo;

---

⁸ N. Samec, str. 605;

⁹ Določbe 274.a člena zakona se prvič uporabijo za odločanje v zvezi z letnim poročilom za poslovno leto, ki se konča po uveljavitvi sprememb in dopolnitev zakona.

- nadzorni svet mora o rezultatu preveritve sestaviti pisno poročilo za skupščino, v katerem mora navesti, na kakšen način in v kakšnem obsegu je preverjal vodenje družbe med poslovnim letom;
- če je k letnemu poročilu priloženo tudi revizijsko poročilo, mora nadzorni svet v svojem poročilu zavzeti stališče do njega in navesti, ali ima k letnemu poročilu kakšne pripombe in ali letno poročilo potrjuje. Če nadzorni svet potrdi letno poročilo, je letno poročilo sprejeto;
- nadzorni svet mora v enem mesecu od predložitve sestavljenega letnega poročila svoje poročilo izročiti upravi, sicer mora uprava nadzornemu svetu nemudoma postaviti dodaten rok, ki ne sme biti daljši od enega meseca. Če nadzorni svet tudi v dodatnem roku poročila ne izroči, se šteje, da nadzorni svet letnega poročila ni potrdil.

2.13. Pristojnosti skupščine (282. člen)¹⁰

Skupščina odloča o:

- sprejemu letnega poročila,
- uporabi bilančnega dobička,
- imenovanju in odpoklicu članov nadzornega sveta,
- podelitvi razrešnice članom uprave in nadzornega sveta,
- spremembah statuta,
- ukrepah za povečanje in zmanjšanje kapitala,
- prenehanju družbe in statusnem preoblikovanju,
- imenovanju revizorja,
- **drugih zadevah, če tako v skladu z zakonom določa statut, oziroma v drugih zadevah, ki jih določa zakon.**

Skupščina je po novi ureditvi pristojna za sprejem letnega poročila samo, če ga nadzorni svet ni potrdil ali če ji uprava in nadzorni svet prepustita odločitev o tem.

Če družba nima nadzornega sveta, lahko skladno z določbo novega 7. odstavka 282. člena zakona skupščina imenuje osebo, ki nadzoruje delo uprave in opravi pregled po določbah prvega in drugega odstavka 274. člena zakona med dvema zasedanjema skupščine (nadzor nad vodenjem poslov, pregled in preveritev knjig in dokumentacije družbe, njene blagajne, shranjenih vrednostnih papirjev, zalog blaga ter drugih stvari), sicer mora tak pregled opraviti revizor. O pregledu je treba sestaviti poročilo za prvo naslednje zasedanje skupščine.

2.14. (295. člen) – črtano določilo o sklepčnosti skupščine

295. člen zakona je doslej določal, da skupščina veljavno odloča, če so navzoči delničarji z glasovalno pravico, ki predstavljajo vsaj petnajst odstotkov zastopanega osnovnega kapitala, na ponovnem zasedanju pa je skupščina veljavno odločala ne glede na višino zastopanega osnovnega kapitala.

¹⁰ Določbe 282. člena zakona se prvič uporabijo za odločanje v zvezi z letnim poročilom za poslovno leto, ki se konča po uveljavitvi sprememb in dopolnitev zakona.

Člen je bil črtan na podlagi amandmaja Vlade RS, ki je bil podan v drugi obravnavi zakona. Iz obrazložitve amandmaja¹¹ izhaja, da naj se vprašanje sklepčnosti skupščine prepusti **avtonomni ureditvi v statutu**, sicer pa je predlagatelj menil, da je že v 296. členu dana možnost, po kateri se za sprejem skupščinskih sklepov lahko z zakonom ali statutom pogojuje izpolnjevanje drugih zahtev.

2.15. Glasovalna pravica (297. člen)

Glasovalna pravica delničarjev se uresničuje glede na nominalne zneske delnic. **S statutom se lahko določi omejitev glasovalne pravice** tako, da število glasov, ki jih ima posameznik glede na število delnic, ne more presegati določenega števila ali odstotka. **Statut** lahko določi, da se k delničarjevim delnicam štejejo tudi delnice, ki pripadajo drugemu za delničarjev račun. Če je delničar družba, lahko statut določi, da se k njenim delnicam štejejo tudi delnice, ki pripadajo od nje odvisni družbi ali njo obvladujoči družbi ali z njo koncernsko povezani družbi ali za račun takšnih družb tretji osebi. Omejitve glasovalne pravice ni mogoče določiti za **posamezne delničarje niti za glasovalne pravice iz delnic, s katerimi se trguje na organiziranem trgu.**

2.16. Zmanjšanje osnovnega kapitala z umikom delnic (356. člen)

Družba lahko umakne delnice prisilno ali s pridobitvijo s strani družbe. Prisilni umik je dopusten le, če je bil določen ali dovoljen v **prvotnem statutu ali s spremembo statuta** pred prevzemom ali vpisom delnic. Zanj se uporabljajo določbe o rednem zmanjšanju osnovnega kapitala. **V statutu ali skupščinskem sklepu se določijo pogoji za prisilni umik in podrobnosti izvedbe. Za plačilo povračila, ki je zagotovljeno delničarjem pri prisilnem umiku ali pri pridobitvi delnic zaradi umika, se smiselno uporablja določba drugega odstavka 350. člena zakona, ki določa, da se plačila delničarjem izvršijo šele potem, ko je od objave vpisa preteklo šest mesecev in potem, ko je bilo upnikom, ki so se pravočasno javili, zagotovljeno poplačilo ali zavarovanje.**

Določbe o rednem zmanjšanju osnovnega kapitala se ne uporabljajo, če so delnice, za katere je v celoti vplačan nominalni ali višji emisijski znesek, dane družbi na razpolago neodplačno ali v breme bilančnega dobička ali **statutarnih rezerv oziroma drugih rezerv iz dobička, če jih je dovoljeno uporabiti za te namene.**

O zmanjšanju osnovnega kapitala z umikom delnic odloča skupščina. Za veljavnost sklepa je potrebna navadna večina glasov. **Statut lahko določa višjo večino in druge zahteve.**

V sklepu skupščine se navede namen zmanjšanja kapitala. Sklep ni potreben, če je **prisilni umik delnic določen s statutom**. Pri uporabi določb statuta o rednem zmanjšanju osnovnega kapitala namesto skupščinskega sklepa zadostuje odločitev uprave o umiku.

2.17. Prenehanje družbe

V novem 3. odstavku 371. člena je dana možnost po kateri lahko delničarji, katerih skupni deleži dosegaajo dvajsetino osnovnega kapitala, ter vsak član uprave in nadzornega sveta, s tožbo zahteva, da sodišče odloči o prenehanju družbe, če meni, da ni mogoče **v zadostni meri doseči ciljev družbe**, ali da obstajajo kakšni drugi utemeljeni razlogi za prenehanje družbe. Sem se štejejo **zlasti pomanjkljivosti določb statuta** glede višine osnovnega kapitala,

¹¹ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah ZGD, EPA 941-II-druga obravnava, Poročevalec DZ, št. 1/01;

opredelitve delnic oziroma dejavnosti družbe, ki niso v skladu z določbami zakona. Če se pomanjkljivosti lahko odpravijo, se lahko tožba vloži šele po tem, ko je upravičenec do tožbe družbo pozval, da odpravi pomanjkljivosti in ta v treh mesecih ni ukrepala oziroma nepravilnosti niso odpravljene v roku enega leta.

3. DRUŽBA Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO

3.1. Izključitev in izstop družbenika (436. člen)

Družbena pogodba lahko določi, da sme družbenik iz družbe izstopiti ali da je lahko izključen iz družbe, ter določi pogoje, postopek in posledice izstopa oziroma izključitve. Če po družbeni pogodbi o izključitvi družbenika odloča skupščina, se ne uporablja določba tretjega odstavka 440. člena zakona, ki družbeniku v določenih primerih prepoveduje glasovanje, torej lahko o tem glasuje **tudi tisti družbenik, ki se ga želi izključiti**.

3.2. Odpoklic poslovodje (449. člen)

Skupščina družbenikov lahko kadarkoli odpokliče poslovodjo, ne glede na to, ali je imenovan za določen ali nedoločen čas. V **družbeni pogodbi** se lahko določi, da skupščina odpokliče poslovodjo samo iz **razlogov, določenih z družbeno pogodbo**. Za zahtevke iz pogodbe o opravljanju funkcije poslovodje se uporabljajo pravila, s katerimi so urejena obligacijska razmerja.

3.3. Sprememba družbene pogodbe (450. člen)

O spremembi družbene pogodbe odločajo družbeniki na skupščini s tričetrtinsko večino glasov vseh družbenikov. Družbena pogodba lahko določi za veljavno odločitev še druge zahteve. Sklep o spremembi družbene pogodbe mora potrditi notar. Če se s spremembo družbene pogodbe povečajo obveznosti družbenikov do družbe, morajo sklep sprejeti vsi družbeniki, razen pri povečanju osnovnega kapitala.

Poslovodja mora **spremembo družbene pogodbe** prijaviti za vpis v register. Prijavi se priloži prečiščeno besedilo družbene pogodbe, ki mu mora biti priloženo **notarjevo potrdilo**, da se spremenjene določbe ujemajo s sklepom o spremembi. Če je za spremembo družbene pogodbe potrebno dovoljenje državnega oziroma drugega organa, se prijavi priloži tudi ta listina.

Sprememba družbene pogodbe začne veljati z vpisom v register.

3.4. Povečanje osnovnega kapitala (451. člen)

Skupščina družbenikov lahko sklene, da se poveča osnovni kapital. Povečanje osnovnega kapitala se lahko opravi kot povečanje osnovnega kapitala **z vložki** ali kot povečanje osnovnega kapitala **iz sredstev družbe**.¹²

---

¹² Zakon ni spremenil višine osnovnega kapitala pri družbi z omejeno odgovornostjo. Skladno z določili odloka o uskladitvi tolarskih zneskov v ZGD (UL RS, št. 32/98), morajo v d.o.o. povečati osnovni kapital na najmanj 2.1 mio SIT, najkasneje do 31.12.2001.

Kadar se osnovni kapital poveča z novimi vložki, lahko nove vložke prevzamejo dosedanji družbeniki ali druge osebe. **Družbena pogodba** lahko določi, da smejo nove vložke prevzeti le dosedanji družbeniki ali da imajo ti prednost pri prevzemu.

Z vplačilom novih vložkov pridobijo dosedanji družbeniki nov in samostojen poslovni delež, kar pomeni razliko od ureditve povečanja osnovnega kapitala iz sredstev družbe pri delniški družbi. Pri delniški družbi pride praviloma do izdaje novih delnic, pri družbi z omejeno odgovornostjo pa ne nastanejo novi deleži, pač pa se povečajo obstoječi. V skladu z načeli urejanja razmerij med družbeniki v d.o.o., je dopustno, da se družbeniki dogovorijo za drugačno udeležbo v dobičku, kar lahko vpliva tudi na različno povečanje deležev pri povečanju osnovnega kapitala iz sredstev družbe. Takšne rešitve so možne, če so v **družbeni pogodbi izrecno zapisane**.

4. USKLADITEV STATUTOV (136. člen ZGD-F)

Delniške družbe morajo uskladiti svoje statute z določbami zakona o spremembah in dopolnitvah ZGD v roku 18 mesecev, šteto od začetka poslovnega leta, ki se začne po uveljavitvi tega zakona.

Za sklep skupščine o povečanju osnovnega kapitala zaradi uskladitve s 172. členom zakona, ki določa minimalno višino osnovnega kapitala 6 mio SIT, zadošča navadna večina. Zakon izrecno določa, da delniške družbe, ki v roku ne uskladijo osnovnega kapitala z najnižjim zneskom osnovnega kapitala, izbriše sodišče iz registra po postopku, določenim z zakonom o finančnem poslovanju podjetij (UL RS, št. 54/99 in 110/99).

Ljubljana, 22.10.2001